

KÄNSELSPRÖTET

Föreningen Finlands Dövblinda rf

Mars 3/2000

Idrott och god mat

Vad är en intressebevakare?

Tolkverksamhetens samarbetsgrupp

Innehåll

Nytt I känselsprötet	2
Det finns risker I utvecklingen ...	3
Gymnastikråd	4
Det traditionella vinterlägret I Pajulahti	7
Fem frågor	9
Lättlagad och smakfull mat	10
Vad är en intressebevakare ...	13
Dövblindas datorstödpersoner – sonetterna – ger råd I användningen av datorer	14
Tolkverksamhetens samarbetsgrupps situation ...	17
Ett annorlunda naturmuseum öppnas I Björneborg	19
Reklam (bara på finska)...	21-23
Som fångad av sitt handikapp	24

Pärmbild: Justiina skrattar och skriappar. Hon sitter på stolen och blir skuffad framåt. (Foto: Mikko Tiittanen)

Följande Känselsprötet utkommer 12.4. Materialet skall vara på redaktionen senast 31.3.2000.

Rättelse: Seppo Jurvanen är ännu också ordförande för Retinitis-föreningen. Angående Aatos Ahonens telefonnummer, så var riktnumret fel. Den rätta nummern är (016) 3792176.

Nytt i Känselsprötet

Du håller I den första Känselsprötet, som innehåller reklam. Reklamerna är till största delen stödrekamer. Vi hoppas, att det I tidningen också finns reklam om t.ex. hjälpmedel som är intressanta för dövblinda eller, som I detta nummer, om utbildning. Vi är glada, att reklamförsäljaren Lasse Niskanen har tagit som sin uppgift att sälja reklam till vår förenings tidning.

Reklam förekommer I olika form I tidningarna. I den svartvita tidningen är de på de tre sista sidorna, ibland på baksidan. I punktskriftstidningen, på ljudbandet och I e-posttidningen är reklamen placerad sist. I videon med teckenspråk är reklamen sist som text.

Tack vare inkomster från reklamen kan vi utveckla vår tidning. Till exempel kommer det att tillsättas ljud, rubriker som text och bilder till videon på teckenspråk. Vi undersöker också möjligheterna, att få e-post Känselsprötet läsbart genom luetus-programmet.

Katri Pyykkö
Chefredaktör ■

Det finns risker med utvecklingen

Samhället utvecklas i snabb takt. Vi hör varje dag nyheter om internationalisering, stora företagsköp, stora investeringar. Människorna köper informationsteknologiaktier. Endel blir rika, andra inte. Vi talar om informationssamhället och medborgarnas möjligheter att påverka via nätet. Det sägs, att Finland är i täten då det gäller den digitala tillgången av information. Endel får ta del av denna utveckling, andra inte.

I vår egen förening är utvecklingen likadan. För tillfället har vi ca. 100 dövblinda datoranvändare. De får information om såväl världshändelser som föreningsstyrelsens beslut på ett snabbt sätt. Datoranvändarna kan diskutera om vad som helst sinsemellan. De kan ta ställning i styrelsens beslut och skaffa mera information. De kan verka som upplysta och aktiva föreningsmänningar och samhällsmedborgare. Detta är utmärkt. Målsättningen är, att alltfler dövblinda skulle ha samma möjlighet.

Men denna utveckling är även skrämmande. Man bör komma ihåg,

att en stor del av våra medlemmar och kunder är åldringar, som antingen inte vill eller orkar vara aktiva i IT-samhället.

Idag stöder samhället andligt och ekonomiskt olika informationsteknologi- och informationssamhällsprojekt. Vi försöker också få del av det. Men vi får inte glömma dem, som p.g.a. denna utveckling hamnar i en ännu sämre ställning. Det är en stor risk, att det är bara de unga och starka som snabbt får information och kan påverka saker. Det finns en risk, att de andra glöms bort.

Vi i vår förening borde sköta om, att informationen delas jämlikt, högtklassigt åt alla medlemmar och kunder på ett lämpligt sätt. Utvecklingen av videon på teckenspråk är ett steg i rätt riktning. Jag hoppas, att vi i fortsättningen även kan betona andra informationsmetoder än den adb-baserade. Om vårt mål är en jämlikhet i samhället, bör vi börja med vår egen förening.

Eirik Julin

Verksamhetschef ■

Gymnastikråd

Samlade av Katri Pyykkö

Följande gymnastikrörelser kan du göra ensam eller tillsammans med andra. De första gångerna är det bra med sällskap, så att du kan fråga om du gör rätt. Rörelserna är varken svåra eller invecklade. I början skall man ta det lugnt och försiktigt. Du kan öka farten, när konditionen blir bättre. I vissa rörelser behöver du en stol.

Uppvärmning

Värm upp genom att marschera på ett ställe, innan du börjar med rörelserna. Rör också på armarna. Under alla rörelser, skall du andas lugnt in – ut, in – ut.

Utveckling av balansen

Stå t.ex. bakom en stol och håll i ryggstödet. Rörelserna kan även göras utan stöd, men i början är det bra med stöd. När du gör rörelserna, gör dem i din egen andningstakt, lugnt. Gör så många som du känner för. De kan göras i serier efter varandra. Till exempel kan du

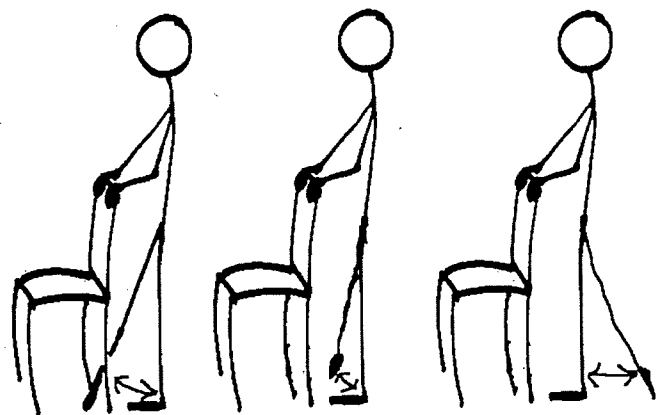
sträcka på benen två eller fyra gånger åt ett håll.

Sträckning på benen: Håll ryggen rak under denna rörelse

1. Framåt: Stå bakom stolen och håll i ryggstödet. Sträck benet så, att du rör med tårna under stolen. Byt fot hela tiden: vänster – höger, vänster – höger. Gör rörelsen i gångtakt.

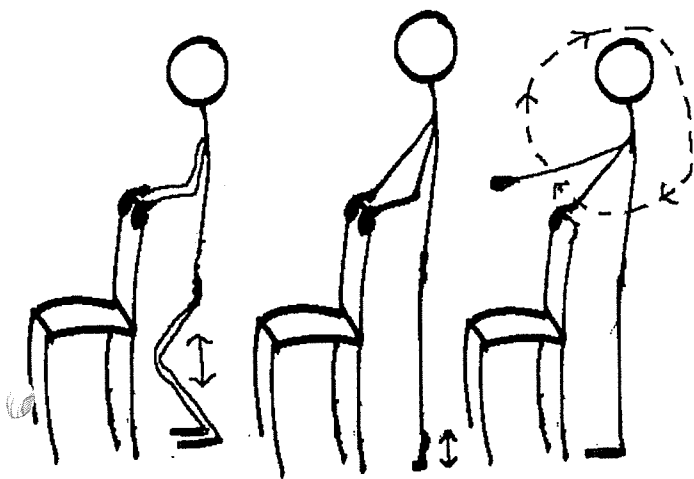
2. Åt sidan: En liknande rörelse, men rör golvet med tårna åt sidan. Byt fot hela tiden: vänster – höger, vänster – höger. Gör rörelsen i gångtakt.

3. Bakåt: Samma rörelse, men rör golvet med tårna bakåt. Byt fot varje gång: vänster – höger, vänster – höger. Gör rörelsen i gångtakt.

Nigning: Stå bakom stolen och stöd dig på ryggstödet. Böj båda benena. Håll hämlarna I golvet och ryggen rak. Håll benen bredvid varandra och låt dem inte glida ifrån varandra. Räta på benen. Gör denna rörelse 10-20 gånger. Avsikten är inte att niga så djupt, att hämlarna lyfts från golvet.

Stå på tårna: Stå med benen en bit från varandra. Stå upp på tårna lugnt. Håll I ryggstödet. Kom långsamt ner på hela foten. Gör rörelsen 10-20 gånger.

Cirkel med armarna: Gör en stor cirkel med armarna. Lyft armarna framåt och sänk dem bakåt. Gör rörelserna turvis med högra och vänstra armen. Gör rörelserna lugnt. Håll I ryggstödet med andra handen. Gör 10 cirklar med vardera armen.

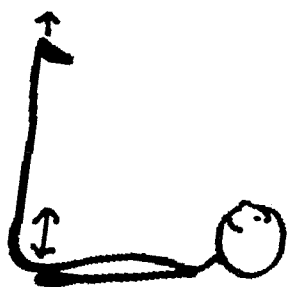
Axelrörelse: Stå rak eller sitt på stolen. Lyft ena axeln mot örat. Sänk den och lyft den andra axeln. Lyft båda axlarna samtidigt och håll dem uppe en stund. Spänn och sänk dem. Upprepa 10 gånger.

Trampa med benen liggande på rygg: Ligg på rygg på golvet t.ex. på en matta. Lyft upp benen och håll hämlarna på sidorna. Trampa med benen precis som du skulle cykla. Gör rörelsen I ungefär en halv minut. Sänk benen mot magen, vila lite och fortsätt en halv minut. Gör rörelsen en tredje gång. Det räcker med mindre I början, men öka mängden, då konditionen förbättras.

Magens nedre muskler: Ligg ännu på golvet. Lyft benen raka uppåt så att bäckenet lyfts från golvet och tryck samtidigt fötterna mot taket. Rörelsen är inte stor, men den känns. Gör den 10 gånger per gång. Vila benen och gör serien tre gånger. Ifall rörelsen är för tung, kan du också göra den med benen böjda ovanför magen. Spänn magmusklerna så, att bäckenet lyfts lite.

Magens övre muskler: Ligg på ryggen med böjda ben, med fötterna mot golvet. Lyft händerna mot benen och lyft samtidigt huvudet. Axlarna lyfts från golvet. Rörelsen kan göras också så, att du sätter händerna bakom nacken och lyfter överkroppen mot benen. Endast axlarna lyfts från golvet.

Ryggmuskelrörelse: Ligg på golvet på magen. Sätt händerna bakom nacken. Du kan också hålla dem på sidan. Lyft överkroppen lite. Håll nacken rak, när du lyfter överkroppen. Böj inte huvudet bakåt. Fötterna får lyfta lite, så att rörelsen blir effektiv. Rörelsen skall kännas i ryggmusklerna, fastän den inte behöver vara så stor. Gör åtminstone fem rörelser. Öka mängden, då konditionen förbättras.

Stretching

Stretching av ryggmusklerna:

Sitt på golvet på benena och sänk huvudet mot golvet. Håll ryggraden i en rund båge. Andas långsamt och djupt. Nedre ryggens muskler tänjs. Slut ögonen och slappna av.

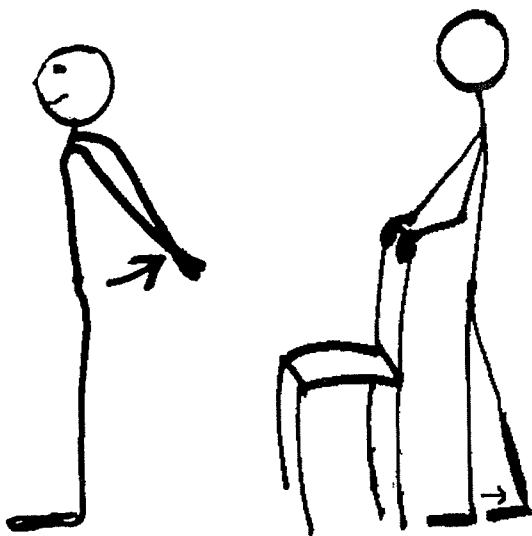

Stretching av bröstmusklerna:

Stå upp och sätt händerna i kors bakom ryggen. Lyft händerna rakt uppåt så långt du kan från ryggen. Sänk händerna neråt och upprepa rörelsen några gånger.

Stretching av vadmuskelnerna:

Håll i stolens ryggstöd. Stig bakåt med ena foten. Håll benet rakt och sträck på vaden. Tyng hälen mot golvet. Byt fot.

Gör dessa rörelser åtminstone tre gånger i veckan, ifall du annars inte gymnastiserar. Ta en halvtimme på dig för varje gång. När du blir trött på dessa rörelser, hör dig för hos bekanta om nya rörelser. Till exempel kan axelrörelsen genom att böja axlarna framåt – neråt – bakåt och uppåt turvis. Bra och enkla gymnastikrörelser finns det mycket av, det gäller bara att finna de som passar dig bäst. ■

Det traditionella vinterlägret i Pajulahti

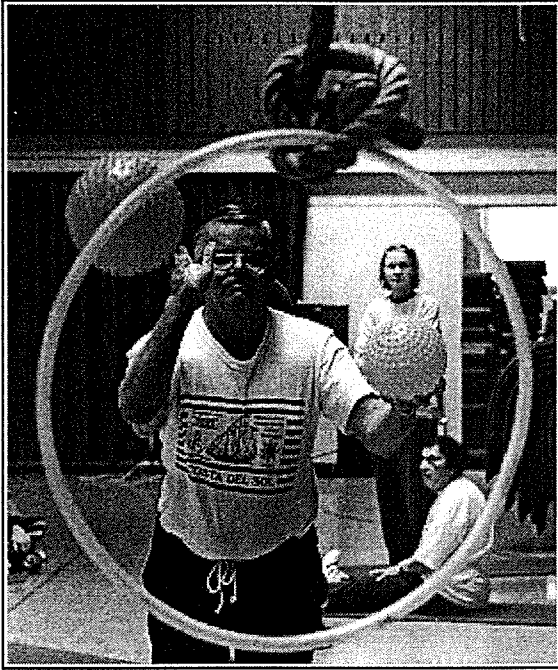
Text: Kauko Ronkainen

Foto: Mikko Tiittanen

Idrottslägret i Pajulahti Idrottsinstitut i Nastola är redan en tradition. I år, 14.2-18.2., deltog sju idrottsintresserade. Under perioden före vinterlägret fick deltagarna undervisning i teckenspråk. Efter att vi bekantat oss med varandra, bekantade vi oss med hustet. Efter maten var vi i full gång i den nya konditionssalen. Den första svetten lossnade bra.

Bilden nedan: Kauko Ronkainen provar på att spela badminton.

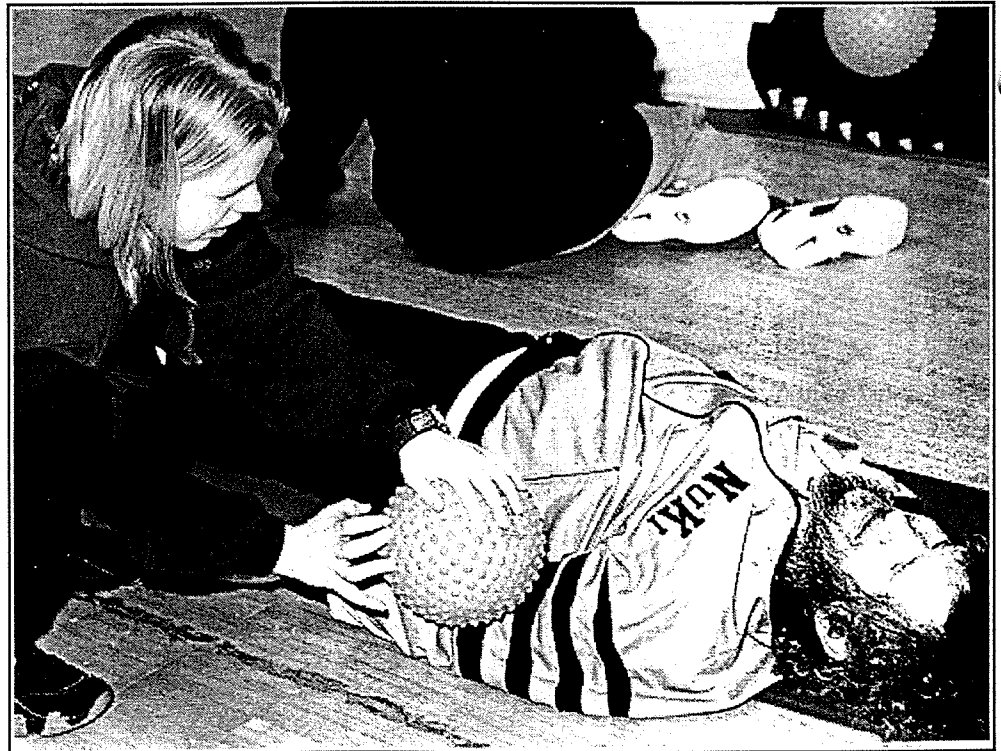
Bilden ovan: Unto Honkanen kastar precisionskast. Bollen torde gå igenom ringen.

På morgonen den andra dagen, ledde studeranden gymnastiken och efter det spelade vi olika bollspel i salen. Sedan gick vi med stavar, med eller utan skidor. Efter maten förflyttade vi oss till ishallen. Där

spelade vi ishockey utan klubbor samt skinnade i led. På kvällen hade vi vattengymnastik i den nya simhallen.

På onsdagen började vi med jenkka och konditionscirkel. Alla blev ordentligt svettiga. Efter lunchen skidade vi och gick med stavar. Sedan var det dags för ridning i Kaarisilta. Efter middagen fanns det möjlighet att gå till konditionssalen. Och varje lägerdeltagare var nog där och gympade. Då vi var färdiga, väntade oss en skön löyly i strandbastun. På kvällen njöt vi i husets café av drycker, vi småpratade och berättade vitsar.

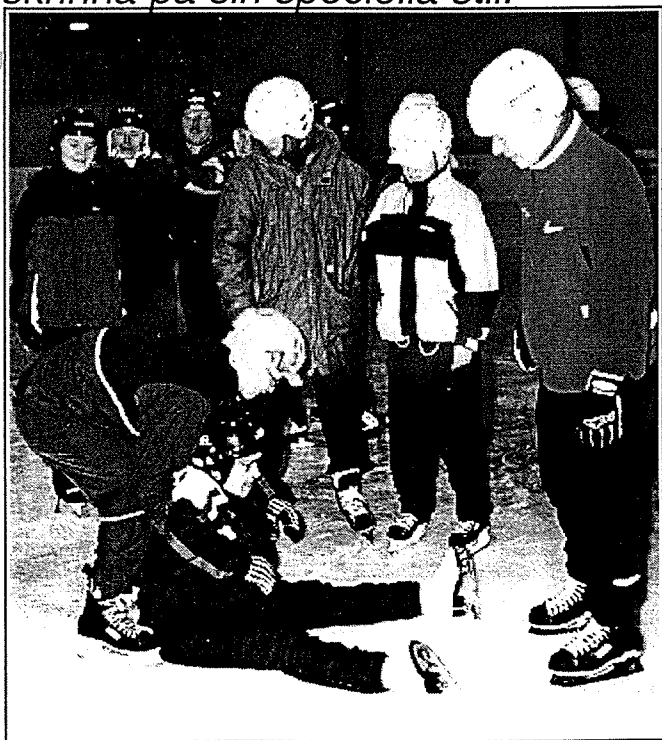
Torsdagen var vigd för en skidutfärd. Endel skidade, andra vandrade. Vi grillade korv vid en brasa. Ledarna ordnade olika lekfulla tävlingar. Efter utfärden var det konditionssal

och mat, sen igen till strandbastun. Många kursdeltagare tog ett dopp i isvaken. Kvällen firade vi i strandbastuns mötesutrymmen. Det ordnades med program och dans.

Den sista lägerdagen hade vi lägerolympiad. De avslutades med stafett och repdragning. Stämningen var gemytlig bland deltagarna och ledarna på lägret. Tack till studerandena för ett mångsidigt program och en hjälpsamhet. Förhoppningsvis får vi med nya ansikten på lägret nästa gång, vid sidan om oss "veteraner". ■

Bilden nedan: Skridskoåkningen avslutades med att Justiina föll. I bakgrunden deltagarna och ledarna. Men på basen av pärbilden kan vi slutleda oss till, att Justiina inte kuvades, utan fortsatte att skrinna på sin speciella stil.

Fem frågor

Denna gång hör alla frågor ihop med idrott och sport.

1. Vilka sporter utövar Republikens President Tarja Halonen?
2. Hur långa är Pirkanhiihto och Wasa Loppet?
3. På vilket sätt är häcklöperskan Manuela Bosco släkt med skidåkaren Harri Kirvesniemi?
4. Vem är ordförande för Finlands Skidförbund?
5. Vad är Suomi Juoksee för ett evenemang?

Svar:

1. Tarja Halonen har utövat kvinnogymnastik. Nuförtiden simmar hon.
2. Pirkanhiihto är 75 km och Wasaloppet 90 km.
3. Manuela Boscos pappa är italienare och mamma syster till Harri Kirvesniemi. Harri är alltså morbror åt Manuela.
4. Esko Aho är ordförande för Finlands Skidförbund. Han är också ordförande för Centern.
5. Suomi Juoksee är ett stafettlopp, där lagen löper från Utsjoki till Helsingfors 1200 km. År 2000 ordnas stafetten 1.-6.7. Sträckan är indelad i hundra delar. Längderna varierar från 5 km till 42 km. Stafetten framskrider enligt tidtabellen. Farten är ganska hög. ■

Lättlagad och smakfull mat

Recepten samlade av Katri Pyykkö

Betydelsen av en mångsidig kost för människan är stor. Från maten får vi energi, mineraler, vitaminer och alla andra beståndsdelar, som vår organism behöver för att hållas frisk.

En god mat ger också ett gott sinne. Hela människan njuter när smaksinnet njuter. Du kan och skall prova på olika livsmedel och kryddor. Du kan finna nya smakupplevelser. Till exempel kan du till saladen sätta olika frukter: äppel, persika, päron, ananas. Till semlorna kan du tillägga morotsskrap, nässlor, spenat eller varför inte blåbär eller lingon. På Finlands Dövblinda rf:s kurser har det också lagats mat. Man har provat olika specialrätter och specialhjälpmedel. Man har smakat på räkor, kräftor och sniglar.

Man borde undvika socker och fett i stora mängder. Även grädde skall man undvika och numera är det enkelt. Man kan använda Matcreme (Ruokacreme) istället. Den ger samma smak, men är gjord av växtfett och således ett lättare alterna-

tiv. Inte heller knäckkorv eller länkorv borde man äta för mycket av. I dem finns förutom fett, nitrater och salt. Grönsaker, frukt och bär rekommenderas.

Människor har olika allergier. Till exempel kan en person som lider av celiaki inte äta av sädeslagen vete, råg och korn. Endel vuxna celiakier kan äta havre. Men vanligt bröd, kakor, kex som är bakade på vete, råg och korn kan celiakier inte äta.

En person som har laktos-intolerans tål inte vanliga mjölkprodukter såsom grädde, mjölk och yoghurt. En stor del av de som har laktos-intolerans kan använda HYLÄ-produkter. Graden av laktos-intolerans varierar nämligen, endel tål mera, andra inget alls.

En som har diabetes bör vara noga vad han sätter i sig. Man skall undvika socker. Matallergiker har oftast olika kostdirektiv som de följer strikt.

Å det följande några lätta recept:

En lättlagad fetaost-sallad

1-2 portioner

Spröd isbergssallad (halv)

Fetaost-bitar från burk

Svarta okärnade oliver

1-2 tomater

½ - 1 lök, t.ex. rödlök

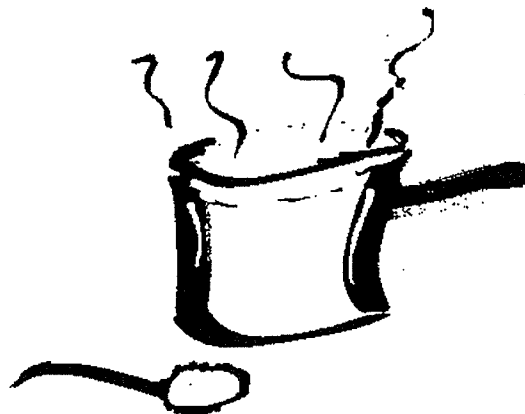
svartpeppar

salladsdressing

Gör salladen direkt i salladsskålen. För en portion kan du laga salladen i en djup tallrik. Dela salladen eller riv den och sätt i skålen. Sätt fetaost-bitarna på salladen, oliverna bredvid dem. Skiva tomaten och löken. Blanda i salladen. Häll lite salladsdressing på. En färsk batong är gott att äta till.

Överlag kan man säga om sallader, att man skall använda sig av fantasin. Prova olika saker. Isbergssallad, färsk gurka, bladselleri och nötter, broilerbitar eller tonfisk – här ett annat salladsalternativ. Hur skulle det smaka? När du gör en sallad, kan du tillägga mera av dina egna favoriter.

Salladsdressing är viktig för många. Det finns färdiga att köpa i butiken, men du kan också göra en själv. Du kan hälla på av dressing så mycket du vill. Här följer två enkla recept.

Fransk salladsdressing

1 dl rödvinvinäger eller vitvinsvinäger

0,5 dl olja

vitpeppar

salt

socker (lite mera än salt)

Blanda ihop ingredienserna i t.ex. en flaska. Smaka. Dressingen har en skarp smak. Den håller sig en tid i kylskåpet i en sluten flaska. Du kan tillreda en större mängd på en gång.

Salladsdressing med gräddfil

1 burk gräddfil

dill, persilja eller andra örter

svartpeppar eller vitpeppar

Blanda kryddorna i gräddfilen. Låt dem dra en stund. Dressingen är klar. Passar bra också till kokt potatis och som sås till fisk.

Enkel tomatsoppa för 2-3 personer

8 tomater (eller 2 burkar tomatkross)
3 medelstora lökar
lite olja
½ liter vatten
1 buljongtärning
basilika (färsk eller torkad)
malen kryddpeppar
1 dl grädde eller matcreme (ruokacreme)

Soppan blir bäst med färska tomater, men det går även med tomatkross. Skiva löken och tomaterna i små skivor. Om du använder tomatkross, håll den direkt i kastrullen. Lägg den skivade löken och tomaterna i kastrullen och tillsätt lite olja. Lägg till vatten och buljongtärningen, basilikan och den malda kryddpepparn. Låt det puttra i 20 minuter. Sätt till grädde eller matcreme. Låt det värmas upp lite. Du kan även lämna bort grädden. Soppan är klar. Det är gott med rostat bröd till.

Soppor smakar ännu bättre uppvärmda följande dag. De är också enkla och lätta att tillaga. En kastrull räcker. Du kan göra en större mängd på en gång och frysa ned i små burkar och sedan värma upp.

Enkel grönsaksfrestelse

2-4 portioner

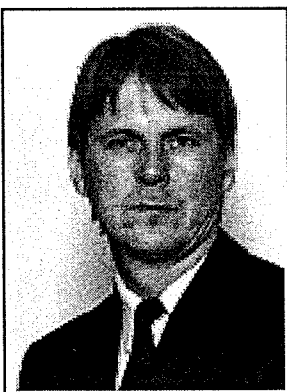
1-2 påsar potatis-lökblandning från butikens frysdisk
1-2 påsar skivade grönsaker från butikens frysdisk (i påsen finns selleri, morot, lök och purjo)
matcreme
malen svartpeppar eller citronpeppar
pan-salt

Sätt den frusna potatis-lökblandningen och grönsakerna och kryddorna i en smord ugnform och blanda om. Häll på matcreme och låt vara i ugnen i 45 minuter på 200 grader.

Vi rekommendera den färdiga potatis-lökblandningen, för att det är enklast så. Du kan naturligtvis använda riktig potatis och lök, men det tar tid och är ganska arbetsamt. Om du använder rå potatis och lök, är tillagningstiden längre.

Om du vill ha variation i frestelsen, sätt till skinka eller lax i bitar eller Jansson-filéer. Om du sätter till lax, sätt också färsk eller torkad dill till. Du kan även strö riven ost på. Om du sätter till Jansson-filéer, sätt inte extra salt till. De är i sig så salta.

Smakfulla matstunder! Prova friskt! ■

Vad är en intressebevakare?

Seppo Puukko, advokat

Puukko.tuppurainen@asianajotsto.inet.fi

En ny lag om förmynderskap kom i kraft 1.12.1999. Förmynderskapsnämnderna upphörde. Deras uppgifter övergick till magistraterna. Också en del av förmynderskapsfrågorna som hörde till domstolarna, som olika lov, övergick till magistraterna. Magistraten fungerar som en s.k. förmynderskapsmyndighet. Den för register över förmynderskapsfrågor och övervakar intressebevakarnas verksamhet. I lagen ersattes beteckningarna förmyndare och förtrodd man med beteckningen intressebevakare.

Både magistraterna och domstolarna bestämmer intressebevakarna. En person som inte själv kan sköta sina saker eller behöver hjälp i att sköta dem, kan få en intressebevakare. Ifall personen förstår situationen eller önskar någon viss person till intressebevakare, avgör magistraten fallet. Annars avgör domstolen. En person, som behöver hjälp med sin ekonomiska situation, kan alltså få en intressebevakare.

Om inte lagen stadgar på annat sätt, kan personen ännu själv sköta sina affärer. Han äger alltså rättshandlingsförmåga, fastän han har en intressebevakare. Denna rätt kan begränsas i det beslut, som avgör intressebevakaren. Det kan t.ex. sägas, att personen bör sköta vissa saker tillsammans med intressebevakaren. Vid behov kan man också bestämma, att personen inte alls får göra vissa rättshandlingar eller bestämma om sin egendom. I sista hand kan personen förklaras ommyndig. Då har intressebevakaren ensamrätt att sköta hans affärer.

Intressebevakaren har en rätt till en skälig ersättning. Storleken på ersättningen beror på uppgiften och den som han representeras förmögenhet. Justititeministeriet har gett mera noggranna direktiv i saken. Grundavgiften är 1 200 mk i året. Dessutom tillkommer tilläggsavgifter för t.ex. skötsel av lägenhet, 1 000 mk i året. Ersättningen är 2% av den omskötta egendomens värde, men till det hör inte ersättning för tilläggsavgifter. ■

Dövblindas datorstödpersoner – sonetterna – ger råd i användningen av datorer

Katri Pyykkö

Finlands Dövblinda rf har utbildat datorstödpersoner i redan tre år. För utbildningens innehåll för sonetterna svarar vuxenyrkesutbildningscentret i Tammerfors. Utbildningen hålls i Verksamhetscentret i Tammerfors. De första sonetterna blev färdiga förra året. Den andra kursen inleddes i början av året. Den tredje kursen inleds 13.3. Deras utbildning pågår till årets slut

Endel av sonetterna har en lång erfarenhet av datorer. Unto Honkanen har jobbat med datorer sedan 1968. Åren 1977-79 gick han programmerar-linjen i Arla. Han arbetade sedan som programmerare och planerare fram till år 1992. Sedan dess har han varit en aktiv utövare. Att få delta i utbildningen förutsätter inte att man har lång erfarenhet. Till exempel Oiva Hellman bekantade sig datorer först år 1998 på tangentbordkurs i Arla. Hon fick en egen dator på hösten 1998. Men hon blev så inspirerad, så att hon sökte till Sonett-kursen.

Utbildningen har motsvarat deltagarnas förväntningar. Det finns dock saker som kan utvecklas. Utbildningsperioden anses kort, den räcker sju veckor. Under den tiden hinner man inte med allt som behövs. Deltagarna önskade veta mer om program, operativsystem, tilläggsutrustning och installation av hjälpmedel. Man bör betona dessa i framtiden.

Varför datorstödperson?

Sonett-utbildningen har intresserat människor, som vill hjälpa andra. Oiva vill hjälpa sina närmaste helhetsmässigt i deras problem. Marjo Nurminen vill arbeta med likasinnade. Hon inleder nu utbildningen. Hon tror också, att datorerna blir bättre för hörsel-och synskadade och dövblinda. Hon vill följa med i denna utveckling och kunna ge råd åt andra.

Unto fick frågor om datorproblem redan i början av 90-talet. Han ville

nu, genom sonett-utbildningen, öka sin kunskap om hjälpmedlen. För dövblinda är ju alltid datorns hjälpmedel individuella: endel klarar sig med talsyntetisator- eller skärmförstoringsprogram, andra behöver absolut punktskriftsskärm. Att öka kunskapen om hjälpmedlen har också varit orsaken för andra att delta i utbildningen. Aatos Ahonen förutspår framtiden. Han behöver säkert själv olika hjälpmedel i framtiden.

Vad gör en sonett?

Martti Avila berättar, att han redan i början av utbildningen hade rätt bild av, vad en sonett gör. Sonett-namnet betyder tillämpningsrådgivare och vår uppgift är att lära folk använda program, som vi fördjupat oss i under utbildningen, säger Martti. Hans starkaste område är inställnin-

gen av tillämpningsprogram och undervisningen i deras användning. NKL: s e-post och luetus-programmen, Telo- och Rosa-texttelefonprogrammen, WP5.1.-textbehandlingsprogrammet är tillämpningsprogram. Sonetterna kan också ge råd i användningen av Dos-och Windows-operativsystem.

Unto trodde, att det skulle ha funnits mera installation av program och operativsystem bland sonetternas utbildning, men man har inte sätta sig in i det under utbildningen. I praktiken finns det behov av sådant arbete, men kunskaperna saknas, säger Unto och fortsätter, att man nog betonade i utbildningen, att den går ut på att lära sig ge råd i användningen av program. Till Untos starkaste sidor hör användningen av olika program. Alla sonetter har samma grundutbildning, som

På bilden nya färdiga sonetter. Framme till vänster Riitta Ruissalo, Antti Hirvonen och Soile Silvennoinen. Bak till vänster Oiva Hellman och Rauni Sohlberg.

På bilden får Rauni Sohjlberg en ros av Verksamhetscentrets chef Kirsti Tammissela. (Foto: Oiva Hellman)

utbildningen gett. Endel kan ge mera råd om användningen av datorer, därför att de har jobbat eller haft datorer som hobby länge. Till exempel Unto har erfarenhet av installationen av olika program i datorerna. Aatos igen berättar, att hans starka sidor är e-post, internet och bildbehandling.

Timo Leppäjärvi betonar, att sonetterna är också kontaktpersoner. Ifall sonetterna inte kan hjälpa med problemet, för han vidare saken till föreningens datorstöd, åt Rauno Jäntti, Jorma Törnwall eller Tammerfors datorstöd. I sista hand fås hjälp härifrån.

Oiva Hellman har funderat på, vad sonetterna är. De är dövblindas datorstödpersoner. "Vi hjälper vid behov dövblinda att använda dato-

rer och deras hjälpmedel och program. Fastän vi också många gånger skulle vilje hjälpa i andra problem, räcker våra färdigheter eller förmågor inte till det. Endast få av oss sonetter kan göra stora installationer och installera operativsystem, och vi klarar inte av olika störningar i tillämpningsprogram eller i maskinerna". I dylika problem kan mikrostödet hjälpa, skriver Oiva och fortsätter, att man inte blir fullärd på sju veckor. Att bli fullärd mikrostödperson tar mycket längre tid.

Oiva tror, att sonetternas arbetsbild klarnar för de som behöver deras hjälp under tidens gång. I svåra frågor lönar det sig att ta direkt kontakt med föreningens mikrostödperson, men små problem kan skötas av sonetterna via telefon eller e-post. För personer som är nya datoranvändare kan sonetterna säkert berätta det nödvändigaste. ■

Situationen för Tolkverksamhetens samarbetsgrupp

Tuula Hartikainen

Tolkverksamhetens samarbetsgrupp är ett samarbetsorgan, som besluter om tolkregistret. Gruppens målsättning är att utveckla tolkarbetet och ordna samarbete mellan olika instanser. Gruppen ger utlåtanden och rekommendationer. Den besluter om intagandet av tolkar till registret och borttagandet av dem därifrån. Gruppen bestämmer också om godkännandet av tolkstuderanden till utbildningsregistret. Arbetsgruppen godkänner och värderar också tolkutbildningen.

Ulla Kungas och Tuula Hartikainen representerar Finlands Dövblinda rf i Tolkverksamhetens samarbetsgrupp åren 1999-2001. Dövas Förbund och Teckensspråkscentret svarar för gruppens praktiska arrangemang. Dessa föreningar utnämner två representanter till arbetsgruppen. Också Hörselvårdsförbundet och Finlands Teckensspråks Tolkar rf utnämner två representanter. Dessa åtta representanter har tal- och rösträtt i gruppen.

Kostnaderna delas mellan föreningarna. Finlands Dövblinda rf:s andel är 7 %.

Förbundet för Hörselskadade Barns Föräldrar rf har en representant i gruppen, som kom istället för Kommunförbundets representant. Även Diakoni-yrkeshögskolan DIAK eller före detta Kristliga Institutet i Åbo och Humanistiska yrkeshögskolan HUMAK, f.d. Norra-Savolax folkhögskola har varsin representant. Dessa har bara talrätt. Högskolornas representanter står för sakkännedom om tolkutbildningen. Den tolkutbildning som de ger har nu blivit ordinarie. HUMAK:s utbildning har ännu inte gjorts ordinarie slutligen. Det beror ännu på utvecklingsmålsättningarna, som skolan borde nå före år 2002.

Tolkregistret förnyas

Tolkregistret förnyas för tillfället. Avsikten är att förbättra blanketterna. De nya blanketterna är klara och

lättlästa, då varje sak är i sin egen låda.

Tolkregistret består av tolkutbildningsregistret och tolkkatalogen. I tolkutbildningsregistret finns de personer som har en utbildning som teckenspråkstolkar. Tolkarna meddelar själva skriftligen om förändringar till Teckenspråkscentret. Till tolkkatalogen anmäler sig personer, som aktivt verkar som tolkar. Tolkarna kan tas bort från registret för en tid. På det sättet tar inte kunderna i onödan kontakt med dem.

Tolkregistret är indelat i fyra delar: teckenspråkstolkar, dövas tolkar, dövblindas tolkar och döva dövblindas tolkar. När tolken anmäler sig till registret, får han frågor på blanketten som frågar till vilken grupp han hör och om han tar emot uppgifter, som innehåller ledsagning. I Finland finns för tillfället 200 tolkar på heltid. Av dem är 22 svenskspråkiga.

Nya förändringar i tolkregistret är t.ex. att tolkarnas åldersgräns höjdes från 60 till 70 år. Antikvabostäverna ersattes med termen stora bokstäver.

Tolkarnas yrkesregler behandlas

Samarbetsgruppen behandlar i vår

tolkarnas yrkesregler. För närvarande sker insamlandet av material. "Tolkanvändarnas guide" som vår förening gett ut, är med. Det lönar sig för alla att bekanta sig med den. Dessutom arbetar gruppen med regler för tolkanvändarnas rättigheter och skyldigheter.

Man har också diskuterat, om dövblindas tolkar borde ha egna regler. På mötena har även missförhållanden i dövblindas tolktjänst varit uppe på tapeten. Man hoppas att vår förening verkar för en utveckling av tolktjänsten. HUMAK:s representant Pirkko Mikkonen framlade tanken om ett seminarium, som skulle behandla tolkning för dövblinda. Samarbetsgruppen är färdig att erbjuda hjälp i planeringen och i de praktiska arrangemangen. Där är en utmaning för den nya styrelsen.

Mera tolkutbildning

I huvudstadsområdet förekommer en brist på tolkar. I Vita huset kommer att ordnas tolkutbildning, där det finns både hörande och döva personer blandat.

Forskning och projekt

Dövas servicestiftelse har gett ut en resumé om Dövblindas tolktjänster. Leena Hassinen har gjort den. Den är gratis och fås från Dövas För-

bunds informationstjänst.

HUMAK har fått projektunderstöd från Europas socialfond för åren 1999-2000. I projektet klargörs framtiden för det humanistiska området och undervisningen. Målgruppen är undervisningsinstitutioner, som utbildar ungdomsarbetare, fritidsledare och teckenspråkstolkare. I projektet är också branschens arbetsgivare och representanter för undervisningsadministrationen med. I HUMAK görs också forskning om, hur tolkarna placerar sig på arbetsmarknaden. Forskningen blir klar år 2001.

Stakes forskar för tillfället i hur tolktjänsterna fungerar. I denna forskning har säkert många av vår förenings medlemmar deltagit.

I DIAK undersöks yrkeskunnskapen hos tolkar i Finland och Storbritannien. Man funderar bl.a. på mentorskap. Projektet finansieras via EU:s Leonardo-program.

Översättare och teckenspråkstolkare har bildat en arbetsgrupp, som ger rekommendationer i rätt tolkning för myndigheter och tolkar.

I frågor som berör tolkfrågor kan du ta kontakt med: Tuula Hartikainen, Kalastajankatu 19, 78210 Varkaus, telefon (017)555 1141. ■

Ett annorlunda naturmuseum öppnas i Björneborg

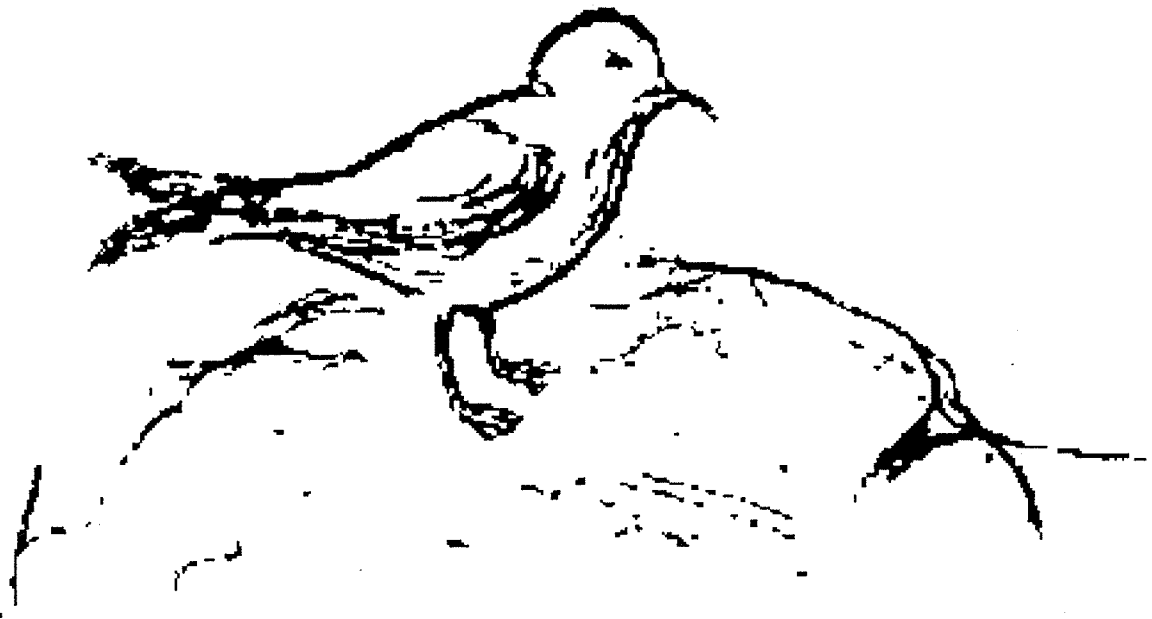
Hannes Tiira

Om du rör dig i närheten av Björneborg, besök då Naturmuséet Arken. Det öppnas 21.3.2000 på adressen Pohjoispusto 7.

Naturmuséet Arken är ett annorlunda museum. Det är bara Finlands största fjärlssamling som finns bakom glasväggar, i en vitrin. Allt annat kan man nå med känsel-, hörsel och luktsinnen. Nå, det finns nog ett jätteakvarium för fiskar, men där simmar inte malar eller guldfiskar utan finländska fiskar. Lekfullt tycks de leka.

Den stadigvarande huvudutställningen omfattar ett upplevelserum, där besökaren kan leka att han är i floddeltaområden eller vid havet. Tack vare tekniken, kan man uppleva ljud, lukter och känslor från dessa områden. De känns äkta.

I muséet finns inte uppstoppade

djur, bilder på väggarna, långa förklaringar, utan något helt annat. Där förekommer levande landskap som det är i verkligheten längs den Bottniska vikens strand. Och du är mitt i det: du glömmer tiden, platsen och smälter in i landskapet.

I muséet finner du också mitt livsverk. Det största och mest utmanande arbete, som jag har gjort hörs som ljud i två av muséets rum.

Vid sidan om huvudutställningen hörs de ljud som jag bandat in av havets svallvågor, måsarnas skrik och den stilla sommardagens böljande vågor. Ljud från susande säv, skriande snäppor, drillsnäppor vid stranden och tärnornas anfall. Dyliska ljud har jag under årens lopp samlat på band. När ljudet av lugn vattenmusik och en multivisionbild,

verkar landskapet levande.

Det andra rummet är mörkt. Där finns inget dags- eller elljus. Där är det natt och i natten sjunger näktergalen. Jag har bandat dess konsert på mina otaliga utflykter på sommarnätterna i södra Finland. Pipande, visslande, nattens mystiska ljud - t.o.m ljudet av en ölflaska som spricker mot asfalten, finner du i det mörka rummet. Du befinner dig i näktergalens och sångfågelns republik, i Hannes´ värld, som är det allra käraste för honom. Det mörka rummet är inte tomt, det fylls av ljud och i verkligheten också liv.

Inträdesavgiften till naturmuséet är 30 mk. Men det ordnas säkert rabatter för synskadade, bara nu muséet öppnar. Välkomna, varmt välkomna! ■

Kangasalan Kunta PL 50 36201 KANGASALA Puh. 03-377 7111	Metallityö Timo Tuomi Oy Värjärintäkatu 9, KARKKILA Puh. 09-225 7261	LVI-Suunnittelu Heikki Heikkilä Ky Havukkatie 4, PUUPPOLA Puh. 014-310 1239	Helmisen Autoliike Oy Mestarinkatu 17 LAHTI Puh. 03-883 080
Terästyö Riihispät Oy Sepänkatu 3 RIIHIMÄKI Puh. 050-599 4139	Peltityöt Alpo Viitaniemi Oy Teikankaant. 38, KILVAKKALA Puh. 03-458 8765	Maalausliike Osmo Alander Heinäahontie 111, LAPINLAHTI Puh. 0500-678 010	LAPIN MATKAILU OY -lappi yhdellä soitolla- Helsinki, Puh. 09-417 692 54 Rovaniemi, Puh. 016-332 3400
SÄHKÖ-NORDIA OY Kalevankatu 38 HELSINKI Puh. 09-686 9060	ORIVEDEN APTEEKKI ORIVESI	Rakennus- ja Metallityöt Hannu Haapanen Oy Viskaripolku 5 A 35, TURKU Puh. 0400-824 120	KALUSTE-KAARI OY KUUSANKOSKI Puh. 05-363 1531 LAHTI Puh. 03-787 9211
Teräsrakenteet R. Parviainen Oy Levysepäntie 16, LOHJA Puh. 019-325 690	MERIKARVIAN APTEEKKI MERIKARVIA Puh. 02-5511 599	SÄHKÖ-MIRA OY Kirjatyöntekijänkatu 6 HELSINKI Puh. 09-278 1040	Forssan Kodinkonejätti AUTOKEIDAS, FORSSA Puh. 03-419 9330
 NIVALAN KIVI Järvikyläntie 182 NIVALA Puh. 08-447 635	KOIVUNEN OY Malminkaari 12 HELSINKI Puh. 09-350 11	RP-Kuljetukset O. Pajarinen Punakukonkatu 8 D 43, KUOPIO Puh. 0400-672 558	Verhoomo Ornamento Pia Vauhkonen Puh./Fax 09-621 1008 040-562 3803
Raision I Apteekki Kerttulantie 4 21200 RAISIO Puh. 02-438 1141	Saneeraus Ykkönen Oy Maratonkuja 6 B 10 VANTAA Puh. 0400-448 788	APUTYÖT JOUKO VUORENMAA Päivärinteenkatu 5 B 4, NAAANTALI Puh. 0400-850 882	Akupunktiota ja shiatsua Tutteli Hammermann Vastaanotto: Kuntokasino Itälahdenkatu 18 A, HELSINKI Puh. 09-678 817, 050-306 9190
Raskaankaluston korjaamo Jarmo Hyvärinen Kiskokuja 5, OTAVA Puh. 0500-907 211	Maalausliike A. Rätty Ky Malminkaari 23 A HELSINKI Puh. 0400-438 829	kotipalvelu, kotisairaanhoido, kotihoito Perhepalvelu Pellava Tikkurilantie 68 C, VANTAA Puh. 040-529 7755	Rakennus ja Valvonta PALONKOSKI Korsontie 19 E 5, VANTAA Puh. 050-369 3865, Fax 09-872 8364
Tapanaisen Leipomo Panttilantie 23 PANTTILA Puh. 06-453 5103	Espoon Hedelmä ja Vihannes Oy Lintuvaarantie 80, ESPOO Puh. 09-540 4700	Maukasta kotiruokaa Ravintola ORIPÄÄ Turuntie 1, ORIPÄÄ Puh. 02-766 1249	Jalkahoitola Irmeli Rek. jalk.hoit. Irmeli Leppänen Vuorimiehenkatu 14, HELSINKI Puh. 09-174 520
Kuorma-autoilija Reijo Kanerva Mantynumment 19 A 15, LOHJA Puh. 0400-942 168	Metallivalimo Olli Hautanen Ky Nojosmientie 91, VAAJAKOSKI Puh. 014-668 898	Varissuon Apteekki Littoistentie 81 TURKU Puh. 02-244 4245	Rokuan kuntokeskus 91670 ROKUA Puh. 08-542 3100, Fax 08-542 4850 myynti @ rokua.spa.fi
Mattilan Tasoite ja Maalaus Ky Peiponkatu 23, KOKKOLA Puh. 0400-660 388	Huoltokorjaamo Unto Hämäläinen Oy Ratapellonkuja 4, KERAVA Puh. 050-557 1851	REXIN TAXI Reijo Sneek Invanostin + pyörätuoli LAPINLAHTI, Puh. 0500-533 673	Kahvila Ravintola Liisan Pirtti 21250 MASKU Puh. 02-432 9708, Fax 02-432 9725 MYÖS FAYDELLINEN JUHLAPALVELU!
Kiinteistömarkkinointi Kari Friman Oy Kauppakuja 1, JOKELA Puh. 09-417 1900	Talonmiespalvelu Surakka Oy Jakälätie 1 E 34, YLÄMYLLY Puh. 0400-572 240	OPTIKKO HYVÄNÄKÖ RISTO VÄHÄVIRTA KY Olavinkatu 2, Hotelli Presidentintalo HELSINKI Puh. 09-694 3248	Kankaanpään Kuntoutuskeskus Kelankaari 4, 38700 KANKAANPÄÄ Puh. 02-573 33, Fax 02-573 3200 www.kuntke.fi

Rantasipi Joutsenlampi 19650 JOUTSA Puh. 014-880 301, Fax 014-883 220	YYTERIN Kylpylähotelli 28840 PORI Puh. 02-628 5300, Fax 02-638 3776 e-mail: hotelli.yyteri@co.inet.fi	Korjaus-Saneeraus J.M. Haapaniemi Oy Varpukatu 22, KERAVA Puh. 040-556 2564	Kesälahden Apteekki Kesälahdentie 32 A, KESALAHTI Puh. 013-371 016
Karhun Liikenne Oy 92430 PAAVOLA Puh. 08-276 133 Fax 08-276 208	Palvelukoti Siilinhelmi Oy Rakennus H 1, Harjamaaki, SIILINJARVI Puh. 017-462 7084, 050-307 1502 Asumispalvelua erityisryhmille 24 h valvonta	TURUN RSK OY Rakennus, saneeraus- ja korjaus- työt, valvonta ja projektinjohtotyö Puh. 02-237 8120	Kiiskinmäen Apteekki Kiiskinmäenkatu 2, MIKKELI Puh. 015-361 177
ROVA-MOTELLI Huoneita alk. 200 mk Kemintie 945, ROVANIEMI Puh. 016-379 0389 -huonemajoitusta, mokkeja-	BORMIDA OY Siivousalan palvelut Ketunlinnantie 11, TUUSULA Puh. 09-274 3959, 050-587 5420	Helsinkiläinen Myymälä Hilun Kahvi ja Pulla Sammonkatu 16, MIKKELI Puh. 015-161 379	METALLIVALIMO HAUTANEN KY Nojosniementie 91, VAAJAKOSKI Puh. 014-668 898
Edullinen rengasliike RENGASKANAVA OY Aatulantie 36, SUOLAHTI Puh. 014-543 335	Asikkalan Apteekki Kustaankuja 2, VÄÄKSY Puh. 03-874 860	Mäntyharjun Apteekki 52700MÄNTYHARJU Puh. 015-682 460	Autoilija Kauko Koskinen Maljatie 5, HELSINKI Puh. 0400-420 848
Raahen Ensihoito Ky Sairaankuljetus Puh. 08-227 7341, 040-535 4398	Ensihoitopalvelu Kannisto & Haapajoki Käpytie 4, MOISIO Puh. 0500-731 402	Ravintola Kastrulli Maksjoent. 11, VIRKKALA Puh. 019-388 411, 0500-603 435	Ensimmäinen Apteekki Kauppatori 1, SAVONLINNA Puh. 015-531 420
Ravintola Bella-Birra Asematie 2, KIURUVESI Puh. 017-752 155	Ravintola Lounasportaat Ravintola Porrashovi Ostolantie 4, ÄHTÄRI Puh. 06-533 0203	Kolatun Vuohijuustola Kolaturtie 67, PITKÄJÄRVI 02-748 1140 www.s-netti.com/kolattu	ARKKITEHDIT JURVANEN & PESOLA OY Laivanvarustajank. 2, HELSINKI Puh. 09-176 233
TELE-RING TELE-APU KY ALAVUS, Puh. 06-511 2277 VIMPELI, Puh. 06-565 2250	Levorannan Autoliike Oy Ford-edustus Itsenäisyydentie 66, VAMMALA Puh. 03-511 2051	ELLUN-FLORISTIT OY Hatanpään valtatie 12 TAMPERE Puh. 03-214 4302	HUONEKALUTEHDAS KORHONEN OY 20600 LITTOINEN
TELE-EXXI OY Malminkaari 10 B, HELSINKI Puh. 09-350 5530	INVATAKSI PORVOO Sopari / Palvelulinja 0400-999 334, 0400-465 062 040-566 0157	Poltinpalvelu E.Salin & Kumpp. Nekalantie 28, TAMPERE Puh. 03-222 0205	Keravan Keskusapteekki Kauppakaari 4, KERAVA Puh. 09-274 7930
Roskalavat, nosto- ja kuljetuspalvelut Vantaan Rahtikeskus Oy Kalliosolantie 4, VANTAA Puh. 09-895 560	Verhoomo Ompelukellari Koulukatu 12 A, RAHJE Puh. 08-223 7439	Yleijäljennös Oy Pursmiehenkatu 26, HELSINKI Puh. 09-774 0500	OY HERCOFINN AB Puh. 09-613 6900
EKIN MUOVI OY Teollisuustie 2 77330 VIRRASALMI Puh. 015-480 297	Marjaanan Elintarvikekioski Alarinne 1, S.M.O Puh. 02-731 9454	OILON OY PL 5, 15801 LAHTI Puh. 03-857 61	KULJETUSLIIKE SEPPO RAJALA Mesikuja 3, KAUHAVA Puh. 06-434 1898, 0400-320 354
Hautakivikaiverrusta Kivikaivertaja Jani Frilander Tuhmentie 257, HAUKIVUORI Puh. 015-412 490	Ravintola Brukinranta 25570 TEIJO Puh. 02-736 6333, 040-506 7621 A-oikeudet	LAATUKATTILA OY Satamakatu 4 33200 TAMPERE Puh. 03-214 1411	Oy Sten & Co Ab 04300 TUUSULA Puh. 09-274 6030

NIKKARILAN AMMATTIOPPILAITOS

Tarjoamme koulutusta kuulovammaisille, dysfaattisille ja kehitysvammaisille nuorille:

- * **MUU LUONNONVARA-ALA**
Luontais- ja metsätalouden perustutkinto, er (ympäristöhuoltopalvelut)
- * **MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALA**
Puhdistuspalvelujen perustutkinto, siivousalan koulutusohjelma, er (ravitsemis- ja puhdistuspalvelut)
- * **MUU ALA**
Valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus, er

Hakuaika päättyy 15.05.2000. Hakulomakkeita ja lisätietoja koulutuksesta saa oppilaitoksesta:

Pyhityntie 45, 76100 PIEKSÄMÄKI
Oppilasohj. p. 015-7212203, keskus p. 015-7212200,
fax. 015-7212208
Sähköposti: nikkarilan.ammattioppilaitos@nka.inet.fi
Internet:
<http://personal.inet.fi/koulu/nikkarilan.ammattioppilaitos>

MIKKELIN KUULOVAMMAISTEN KOULUN LUKIO JA 10. LUOKKA

HAKEMINEN LUKIOON

Lukioon otetaan oppilaita kaikkialta Suomesta. Lukio on kurssimuotoinen ja luokaton. Oppiaineet vastaavat yleisessä lukiossa opiskeltavia aineita. Oppilasvalinta tapahtuu toukokuussa pidettävän valmiuskokeen perusteella, johon oppilaat kutsutaan.

Oppilaat ovat yksityisoppilaina mikkelilässessä Lyseon lukiossa, johon oppiaineet tentitään ja josta saadaan päästötodistus.

Opetus tapahtuu kuulovammaisten koulussa pienryhmissä.

HAKUAIKA lukioon päättyy 19.4.2000

HAKEMUKSEEN liitetään:

- vapaamuotoinen hakemus
- 2 virkatodistusta
- peruskoulun päästötodistus tai viimeisin lukukausitodistus
- muut mahdolliset opiskelutodistukset
- lääkärintodistus, josta ilmenee kuulovamman aste

HAKEMINEN 10. LUOKALLE

Lukuvuonna 2000-2001 koulun lisäluokalla voi opiskella:

- lukioon valmentavia aineita
- ammatillisiin opintoihin valmentavia aineita
- ilmaisupainotteisia aineita

Jokaiselle 10. luokalla opiskelevalle suunnitellaan yksilöllinen opetusohjelma.

HAKUAIKA 10. luokalle päättyy 26.5.2000

HAKEMUKSEEN liitetään:

- vapaamuotoinen hakemus
- virkatodistus
- peruskoulun päästötodistus tai viimeisin todistus
- lääkärintodistus, josta ilmenee kuulovamman aste

Opiskelu lukiossa ja 10. luokalla on oppilaalle maksutonta. (Valtio ja kotikunta kustantavat opiskelun)

HAKEMUKSET OSOITETAAN KOULUN REHTORILLE JA TOIMITETAAN KOULUN OSOITTEESEEN

LISÄTIETOJA puhelimitse, kirjeitse ja sähköpostilla.

OSOITE: Mikkelin kuulovammaisten koulu, Liuskekatu 1, 50100 MIKKELI
PUHELIMET: (015) 320 320 Vaihde
320 3223 Rehtori, email: veijo.suhonen@mkvk.fi
320 3248 Ohjaava opettaja, email: pentti.laaksonen@mkvk.fi
FAX: (015) 213 108
KOTISIVU: <http://www.mkvk.fi>

Puhjonranta Kouvolan seurakunnan KURSSIKESKUS

Vuokrattavana kurssi-, leiri- ja kokoustilaa ympäri koko vuoden.

Kysy lisää ja pyydä tarjous.

Puh. 05-386 0591, Fax 05-386 0761

e-mail: puhjonranta@evl.fi

Koivusaajon Lomamajat

Torniojoen rannalla, Ruotsin rajalla
Luxus-rantamökkejä 1500-1800 mk/mökki/viikko

Kysy pakettitarjouksiamme

OHJELMAPALVELUT

AVOINNA YMPÄRI VUODEN

Kallioniemi, 95900 KOLARI

Puh. 016-587 631, 0400-187 401

Hautaustoimisto Andersson & Blomfelt Oy Ab
PITOPALVELU, KUKKAVÄLITYS
Aleksanterinkatu 10, 07900 LOVIISA
Puh. 019-532 850

FINNSERVIENTTE OY

Turkkirata 5, 33960 PIRKKALA, Puh. 03-343 4100
-yksilöllisiä lautasliinoja kauniiseen kattaukseenne-

**Maanrakennus
Krister Lund**
Kuusitie 16, 01400 VANTAA
Puh. 0400-450-450 884

**Kylmäkonehuolto
Veijo Rantanen**
Omakotitie 11, HARTOLA
Puh. 0400-903 149

**Metsäkoneurakointi
Helppolainen Oy**
Raivontie 81, HIRSILÄ
Puh. 0400-752 240

**Hammaslaboratorio
Veli Peteri**
PROTEESIT ALK. 1900,-
Olavinkatu 34 B, SAVONLINNA
Puh. 015-533 036

**HAUTAKIVILIIKE
VELJEKSET RAUTIO OY**
Lanankuja 38, FORSSA
Puh. 03-435 0522

**Vuoren
Hautaustoimisto Oy**
Korkeenmäenkatu 3, NOKIA
Puh. 03-341 2612

**Teollisuuspalvelu
Siirtola Ky**
Keskustie 10 A 4, KAUHAJOKI
Puh. 0400-666 002

KYNNYS RY
-vammaisten kansalaisoikeusjärjestö-
Puh. 09-685 0110
<http://www.kynnys.fi>
e-mail: kynnys@kynnys.fi

Som fångad av sitt handikapp

Vieno Hyttinen

Fullständig
Dövblindhet.
För många hinder,
Då man varken ser,
Eller hör.

Man kan inte röra sig
Utanför hemmet på egen hand.
Man kan inte teckna
Med en käpp i sin hand.
Man kan inte tala,
När rösten och talförmågan försvinner.

Tankarna förs bara vidare genom att teckna.

En dövblind är
Som fångad av sitt handikapp.

TUNTOSARVI 26.årgången, ISBN 0358-2280

Utgivare: Finlands Dövblinda rf., Nylandsgatan 28, 00120 Helsingfors.

Telefon (09) 5495 350. Texttelefon (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Chefredaktör: Katri Pyykkö **Redaktör:** Raili Karisaari

Redaktionsråd: Pentti Kähkönen (pj), Raili Karisaari (siht), Pekka Juusola, Heli Huotarinen, Ulla Kungas, Riitta Ruissalo, Katri Pyykkö.

rgång 150 mk. Tidningen utkommer 11 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt och svenskspråkig översättning.